

UZUN SOLUKLU BİR YÜRÜYÜŞ

Cengiz Göltaş
EMO Yönetim Kurulu Yazmanı

“...Para yazı da tura da gelse, hatta dik de dursa...*”ne AKP Hükümeti, ne de sonrasında gelecek olan iktidarlara nükleer santral kurduymayacağız.

AKP Hükümeti'nin 4.5 yıl önce Hükümet Programı ve Acil Eylem Planı'nda açıkladığı nükleer santral meselesi, Cumhurbaşkanı'nın 5654 Sayılı “Nükleer Güç Santrallerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Enerji Satışına İlişkin Kanun” un 5, 6 ve 7. maddelerini veto etmesi ile belirsiz bir sürece evrildi.

Nükleer santral konusuna ne denli gayri ciddi yaklaşıldığı aşlında tasarının kendisi ile açığa çıkmıştı. 3 sayfalık metinde nükleer atıklara ilişkin fon kurulması gibi ucu açık bir söylemin dışında hiçbir önlemden söz edilmemesi, ihale yerine özel bir seçme yönteminden bahsedilmesi, nükleer santralin pahalı elektriği için daha şimdiden 15 yıllık

alım garantisi verilmesi ve planlamadan uzak günü birlik politikaların en çarpıcı göstergesi olarak nükleer ile ilgili bir yasada yaklaşan kriz ortamına çözüm bulmak adına tasarının içine kömür santrallerine alım garantisi veren bir düzenlemenin de eklenmiş olması zaten ilgili herkese pes artık dedirtecek boyutlardaydı.

* Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hilmi Güler'in, 22 Şubat 2007 tarihinde TBMM'de yaptığı açıklama.

AKP Hükümeti'nin Meclis'in ilgili komisyonlarından ve Genel Kurul'dan sağlıklı bir tartışma yapılmadan oldubittiye getirerek geçirdiği yasaya karşı EMO olarak Cumhurbaşkanı Sayın Ahmet Necdet Sezer'e görüşlerimizi ilettik. EMO'nun duyarlılığını paylaşan Cumhurbaşkanı Sezer, hukuka bağlı objektif ve sorumlu yaklaşımla bu yasayı veto etti.

Hükümet, Cumhurbaşkanı'nın vetosunu ayrıntılı olarak değerlendirmek yerine yasayı hemen Enerji Komisyonu'ndan yeniden geçirerek, inatlaşmasını sürdürdüğüne işaretini verdi. Alınan erken seçim kararı ve zaman kısıtlılığı ile birlikte yaşanan siyasal belirsizlik ortamını değerlendirdiğimizde aklın yolu, nükleer santral ısrarından vazgeçilmesidir.

Bugün ülkemizde nükleer santral tartışmalarının yoğunlaştığı son 1.5 yıllık süreçte EMO'nun yürüttüğü sekreteryada aktif bir çalışma yürüten Nükleer Karşıtı Platformu da merkez ve yerel örgütüllüklerini oluşturan tüm bileşenleriyle bir kez daha kutlamak gerekiyor.

Zaman zaman kendi özgün kimlikleri ve yaklaşımları ile farklı reflexler içermiş olsa da platformu oluşturan her kurumsal yapı, nükleer santral konusunda ülkenin geleceğine ait insandan ve doğadan yana bilimsel düşünceyi esas alan bir yaklaşımda ortaklaşmayı ve önemli işlere imza atmayı becermişlerdir. Sürecin bundan sonra takibinde de platform, üzerine düşeni yapmaya devam edecektir. Bu uzun soluklu yürüyüşte örgütlü gücün değerini bilen ve birikimlerini ortak bir iradede sürekli geliştiren bir tarz ile 35 yıl boyunca bu ülkenin nükleer santral macerasına girmesi engellenmiştir.

Bu tarihsel uzun yürüyüşte kaybettiğimiz nice dostlarımız oldu. Bugün yanımızda olan ya da olamayan her dostumuzu yaşanılır bir Türkiye yaratma mücadelesinin sıra neferi olarak anarken, geçtiğimiz yıl Sinop

Nükleer Karşıtı Şenlik'te yaşamlarını yitiren SONER ve ÖNER BALTA ile GÜNEŞ KORKMAZ'ın anısı önünde saygıyla eğiliyorum.

AKP Döneminde Nükleer Santral Kurma Çabaları

AKP, nükleer santral konusunu özellikle 2006 yılından itibaren değişik platformlarda gündeme getirerek bir yandan nükleer santral yapımına talip şirketlerin önünü açmayı hedeflerken, diğer yandan oluşacak tepki-

leri en aza indirmek ve ikna sürecini geliştirmek üzere her türlü yanlış bilgi ile yeni bir toplum mühendisliği yaratmanın imkanlarını da sonuna kadar kullanıyordu.

Anımsanacağı gibi önce Başbakan Tayyip Erdoğan 2006'nın ilk aylarında Sinoplular gecesinde trajik komik bir müjdeyle Sinop'da 1800 megavat nükleer santral kurulması kararını aldıklarını açıklamış, hemen ardından Enerji Bakanı Hilmi Güler de başta Sinop ve Akkuyu olmak üzere 2011

yılından itibaren peş peşe devreye girecek 3 nükleer santral yapılacağını ifade etmişti. Bu konuşmalar üzerinden de santralin kurulacağı yerler konusunda alternatif öneriler basında yer almıştı.

“Enerji politikaları” adına ben bilirim mantığı ile yapılan yanlış uygulamaların sonucu ülkeyi milyarlarca dolar zarara uğratanların halen Yüce Divan’da yargılandığı bir dönemde, toplumun birçok kesiminden farklı bilgi ve belgelerle nükleer santrallara itiraz edenleri hiçe sayan bir dayatmanın içinde olmak demokrasi kültürünün eksikliğinden ziyade, ancak cahil cesareti ile açıklanabilir.

Yaşadığımız süreç nükleer santralların, sadece ihtiyaçların ve önceliklerin değerlendirildiği teknik bir tartışma ile sonlandırılmayacağını gösterdi. Çünkü böylesine bir tartışmada, ülkemizin başta yenilenebilir kaynakları olmak üzere bir Akdeniz ülkesi olarak avantajlarının yok sayıldığı, su ve kömür kaynaklarının değerlendirilmediği ortaya çıkacaktı. Bu somut durum ise, AKP’nin IMF’ye dayalı özelleştirme politikaları içinde nükleer santral konusunda uluslararası şirketlere verdiği sözlerin boşa düşmesi anlamına gelecekti.

Nükleer santral konusu teknik bir tartışmanın dışına ise ancak teknolojiye sahip olma ve arka planında Ortadoğu’da siyasal nüfuzu nükleer silahlanma hayali üzerinden geliştirme projesi olarak yükselen ırkçı şoven milliyetçiliğin ruhunu okşayarak çıkarılabildi. Elbette bu kafa karışıklığı ve toz duman içinde, kim hangi gerekçeyle nükleer santral kurulmasını isterse istesin kazanan yine bir avuç uluslararası tekeli şirket ve onların yerli işbirlikçileri olacaktır.

Tam da bu noktada “enerji-demokrasi” ilişkisi üzerine yanı başımızda nasıl bir barbarlığın hüküm sürdüğüne herkesin şahit olduğu koşullarda, enerji kaynaklarına sahip olma adına insanın ve doğanın yok oluşu izlenirken, elbette kimsenin aklına “Yahu ne oldu bu Irak’taki insanlığı

tehdit eden nükleer silahlar” sorusu gelmiyordu.

İlk anda konu biraz dağılmış gibi algılsa da esas sorunun kilit noktası ülkemiz açısından da enerji ve demokrasi kavramlarının bir arada ele alınmasından geçiyor. Eğer yaşamın tüm alanlarında olduğu gibi enerji alanında da karar verme süreçlerinde demokrasiyi her adımda işletme kaygısı taşınmazsa lobilerin çıkarları ile ülkemizin çıkarları karşı karşıya kalacak ve sonuçta başımız beladan kurtulmayacaktır.

Demokrasi tanımı üzerine kurulan her cümlede kendi bakışını ya da önceliklerini (bulunduğu konumun doğal bir gereği olarak) öne çıkaran her yaklaşım, ilk anda çelişki olarak görünse de kendi içinde anlamlı ve tutarlı bir iradeyi yansıtır.

Demokrasi üzerine bu eğilim ve farklı bakış açılarını sorun olarak değil, toplumsal yaşam içinde demokrasi kavramının zenginliği olarak görmek gerekiyor. Ancak böyle bir mantıkla çok seslilik, katılım, azınlıkta kalanın hukuku, düşünce ve örgütlenme özgürlüğü gibi ana yaklaşımlar hoşgörüyü esas alan geleneksel değerler ile örtüşebilir.

Tam da bu noktada, son dönemde ülkemizde nükleer santral kurulması konusunda yürütülen tartışmalar ve bu tartışmalara karşı siyasal iradenin tutumu demokrasi meselesinin nasıl kavrandığına dair en çarpıcı örneği oluşturmaktadır.

Sinopluların 2006 yılının başından itibaren geliştirdikleri ve giderek başta kentin dışında yaşayan hemşerileri olmak üzere bütün ülkeye fark ettirdikleri “yaşadıkları yörenin geleceğini sorgulama hakkına sahip yurttaş olma iradesine”, yönetenler tarafından ne yanıt verileceği, 21. yüzyılda nasıl bir Türkiye’de yaşayacağımızın da açıklaması olacak.

Şimdi soru şu olsa gerek:

“30 bin nüfuslu kentte neredeyse eli kalem tutan herkesin imzalarıyla karşı çıktığı, Türkiye

tarihinin en görkemli çevre-enerji ve doğal yaşamı savunma mitinginin gerçekleştirildiği, son bir yılda yapılan halk toplantıları, panel, forum ve şenliklerle dayatmanın geliştirildiği, yurttaşların neredeyse tamamının hangi gerekçeyle olursa olsun kendi yaşam alanlarında nükleer santral kurulmaması konusunda hemfikir oldukları Sinop’ta nasıl nükleer santral yapacaksınız?”

Kentin bütün farklılıklarını bir konuda birleştiren, parti, dernek, meslek kuruluşları ve her çeşit bireysel katılım ile tek ses olan Sinop’a rağmen bu santral yapılabilir mi?

Evet, yukarıda değinildiği gibi önce demokrasi meselesinde gelişmiş ülkelerin vatandaşlarına karşı sorumlu ve saygılı davranışlarının bir anlamı olup olmadığı, vatandaşlarının isteklerine rağmen herhangi bir meseleyi dayatıp dayatmadıklarının bizler açısından bir örnek oluşturup oluşturmayacağına karar verilmesi gerekiyor.

Kaldı ki dünyada böyle deneyler yaşanmamış olsa bile, ülkeyi yönetenlerin toplumun itirazları karşısında insanların huzur ve güvenini sağlayacak, kaygıları önemseyen, hayır denilmesini bir ölçü olarak kabul eden vatandaşıyla barışık yeni bir politika tercihinin yönelmesi en temel insan haklarından biri değil mi?

Tabi, biz ne dersek diyelim imam bildiğini okur misali yapmayın denildiği halde Samsun’un nefes borusunu fuel-oil yakıtlı mobil santrallarla kesmeye çalışanların sorumsuzluğuna hep birlikte şahit olmamış mıydık. Yine 3 yıldır çalışmayan bu santral ile kural tanımazlığın maliyetini vergilerimizden hep birlikte halen ödemiyor muyuz?

22 Temmuz’da nasıl bir Türkiye’de yaşamak istediğimize ait tercihimizi yaparken bizlerden oy isteyen tüm siyasal partilere yanıtlamaları için açık ve net bir soru yöneltelim:

“İnsan yaşamını ve doğayı tehdit eden nükleer santrallara karşı mısınız?”

NKP-Çoğalmak, Direnmek ve Alternatifini Söylemek Adına...!

AKP iktidarının son 1.5 yılında yoğunlaşan nükleer santral tartışmalarına örgütlü bir yaklaşım için 100'ün üzerinde parti, dernek, çevre, oda ve yerel yapıların bir araya gelmesi ile oluşturulan platformun miladı 1990'lı yıllara kadar uzanıyordu. Mesut Yılmaz'ın Başbakan olduğu, ANAP'ın Enerji Bakanlığı'nı kimseye bırakmadığı koşullarda, yine bu dönemlerde olduğu gibi hararetli bir tartışma seyri izleyen nükleer santral macerasından Beyaz Enerji Operasyonu'yla ortaya dökülen, ancak kamu vicdanında sonuçlandırılmamış bir dizi yolsuzluk kalmıştı.

O günleri anımsayanlar için tartışma çok keskin ifadelerle yürütülüyor, nükleere karşı çıkanlar ülkeye duydukları inanç eksikliği ve dinazor kimlikleriyle sorgulanıyorlardı. Böylesine yolsuzluklarla beslenen IMF'ye dayalı politikalar karşısında yine bu ülkenin gerçek yurtseveri vicdan ve namus sahibi emek ve demokrasiden yana kesimler güçlerini birleştirmeyi başardılar.

Nükleer santrallerle pahalı, sorunlu ve eski bir teknoloji ile dışa bağımlılığımızın artırılmasına karşı çıktılar. Yine broşürler, dergiler, basın bültenleri çıkarıldı. Paneller, sempozyumlar, şenlikler, kampanyalar düzenlendi. Sonuçta, 1990'ların sonuna gelindiğinde mızrak çuvala girmedi ve toplumsal muhalefetin aydınlık yüzü nükleerci lobilerin karanlık yüzünü açığa çıkardı.

O günlerin kararlılığını bugünün mücadelesinde gelenek olarak sahiplenenler de boş durmadı. Çernobil Felaketi'nin 20. yıldönümünü de içeren güçlü bir SİNOP Mitingi 29 Nisan 2006'da gerçekleştirildi. Nükleer Karşıtı Platform'un Sinop halkıyla buluştuğu bu sölene insanlar yurdun her köşesinden sevgi, dostluk ve dayanışma mesajlarıyla başka bir enerjinin mümkün olduğunu haykırmak üzere geldiler. Sinoplular kararını vermişti. Söylenecek her şeyi söylemişlerdi. Çok uluslu tekellerin kar hırsı için çocuklarının geleceğini riske atmayacaklardı.

Ardından Ağustos sıcaklığında Akkuyu halkı ile buluştu nükleer santral karşıtları. Yine aynı kararlılıkla seslendiler Türkiye'ye. Bilim insanları, meslek örgütleri, çevre ve ekoloji dernekleri, emekten yana sendikalar, oynamak istenen oyunu bozacaklarını, Türkiye'nin başına çorap örülmesine izin vermeyeceklerini haykırdılar. Yetmedi yurdun dörtbir yanından toplanan imzalar ile Meclis'in kapısına dayandılar, bilim insanlarının karşı çıkışına ait deklarasyonu sahiplendiler, buldukları her yerde panel, söyleşi, forum, basın açıklaması ve sempozyumlara imzalarını attılar.

Sonuçta; o günlerden bugüne geliştirilen mücadelede yaratılan emeği bilerek, nükleer santral macerasına karşı uyanık olmayı sürdürerek yaşamı ve çocuklarımızın geleceğini savunmaya devam edeceğiz. Nükleer lobilerin 40 yıllık dayatmalarına karşı İspanya İç Savaşı'nda Faşizm'e karşı bayraklaşan 40 yıllık ifadeyle sesleniyoruz:

No Passaran.....! ■

